

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIX.

V Ljubljani 21. prosinca 1876.

List 3.

Pogovori.

III.

Kdo je in kdo ni ud sv. Cerkve?

Vprašanje. V zadnjem pogovoru so me posebno ginile končne besede iz sv. evangelija: „Vsak sadež, ktere ga ni zasadił moj nebeški Oče, bo skorenino izrovan“. (Mat. 15, 13.) Ali se res dá iz zgodovine prepričati, da je katoliška Cerkve edini ta sadež, ki ga še nobena posvetna moč ni bila kos izrovati, ali potrebiti, ter da se je ta lepa sadica nepoškodovana ohranila vse čase?

Odgovor. To je čisto gotovo. Zgodovina cerkvena obširno in neovračljivo uči, da sadico sv. Cerkve je zasadił Jezus, Sin Božji, da jo je vstanovil kot vidno občestvo ali družbo na zemlji, da je Kristus vérnikom dal višji ali prednike. škofo in mašnike, in vsim skupaj vidnega poglavarja. Uči nas cerkvena zgodovina ter sv. evangelij in cerkveno izročilo, da je Kristus v svoji Cerkvi postavil nezmotljivo učeništvo in pa vidno mašništvo. Apostoljui so imeli v duhovni oblasti keršanske občine in delili so jim ss. zakramente, in potem njih nasledniki vse skozi. Tako je Jezusova Cerkve ostala in ohranila se dozdej, in ohranila se bo do konca sveta. Niso je mogli premagati z vso svojo močjó poganški cesarji, ki so zveste vernike strašno klali. Niso je mogle zmagati ne jutrove in ne pozneje večerne ali zapadne krivoverstva z vso svojo jezo. Ni je mogel premagati ne Moamed, ne razkolništvo grekov, ne krivoverako luteranstvo z vso svojo jezo zoper papeža in katoličane. Niso je mogli in je ne morejo zatreti tudi poznejši in naj poslednji odpadniki kakoršnega koli imena. Tudi dandanašnji je njih napenjanje zoper delo Božje zastoj; Bismark in vse frajmavrarstvo z lažnjivim liberalizmom v zvezi, „tagblattarji“ in vsi brezverci bodo želí svoje lastno osramotenje in svojo lastno nesrečo; sej vemo, da je Bog pravičen.

V. Prepričan sem o tem, zlasti ker sem že sam marsikaj bral in slišal. Imela pa sva besedo, da se bo deva menila zlasti o vravnavi katoliške Cerkve; razloží mi tedaj, ktere pogoje so potrebne, da je človek ud sv. Cerkve?

O. Pred drugim te moram pohvaliti, da rad prebiraš zgodovino sv. Cerkve, ker to je posebno potrebno za vterjenje v sv. veri. Bral sem o nekem učenem človeku, ki je sam večkrat poterdil, da vse njegovo učenje in študiranje ga je delalo čezdalje bolj omahljivega in dvomljivega v veri in življenji: ko je pa pričel študirati zgodovino sv. Cerkve, je postal močen kristjan v živi veri.

Da je pa kdo ud prave Cerkve, mora biti keršen, zakaj kerst je vrata v sv. Cerkve (1. Kor. 12, 13; Dj. 2, 41). Potrebno je, da mora verovati, kar ga uči sv. Cerkve; vdeleževati se mora cerkvenega življenja ter prejemati ss. zakramente, ktere deli sv. Cerkve; pokoren mora biti pastirjem, ki Cerkve vladajo.

V. Če je kdo keršen, pa družih zapovedanih reči ne spolnuje, ali taki ni kristjan?

O. Razložek je med živimi in mrtvimi udi sv. Cerkve. Kdor veruje vse nauke sv. Cerkve, ss. zakramente prejema, živi v pokoršini do pravnih cerkvenih višjih in je v stanu milosti, gnade Božje, v prijaznosti Božji; taki se vdeležuje zasluženja Jezusovega in vsih dobrih del sv. Cerkve: on je živ ud matere Cerkve. Grešniki pa, ki so milost Božjo s smertnim grehom zgubili, so sicer udje Kristusove Cerkve, ker imajo ravno tisto vero in upanje, kakor imajo to pravični, čeravno jih vez ljubezni z njo ne sklepa; imenujejo se torej mrtvi udje sv. Cerkve, ker nimajo več duhovnega življenja, ktero je potrebno za zveličanje.

Luter in nekteri drugi krivoverci sicer tudi grešnike hočejo iz cerkve izločene imeti, češ, da v cerkvi morajo sami pravični biti; toda tako ločenje bo še le pri sodbi. Jezus svoje kraljestvo, vojskujočo Cerkve, primérja njivi, na kateri pšenica in ljulika raste; primérja jo mreži, v kateri so dobre in slabe ribe; ženitnini, na ktero pridejo vsakteri gosti. Še le ob koncu časov bo Sin Božji poslal svoje angele k vélikemu ločenju; pšenico bodo spravili v žitnico, ljuliko pa v ogenj vergli (Mat. 13, 41. 49). Pač gorjé takrat tistim, kteri so ko mrtvi udje se ločili iz življenja! Glejmo torej, da bomo vedno živi udje sv. Cerkve, potlej se nam tega „ognja“ ne bo bati.

V. Kako je pa s takimi, ki so iz Cerkve izobčeni ali od nje ločeni, z odpadniki, krivoverci in razkolniki? Ti imajo kerst, ali se štejejo k vsakdanjim grešnikom in so udje sv. Cerkve?

O. Nikakor ne. — Le-ti so iz Cerkve izločeni; izločeni so od njenega zunanjega občestva, in sicer od tistega časa, ko jih Cerkve očitno spozná za izločene, odpadnike, krivoverce, razkolnike. Ker so pa sv. kerst prejeli, so vendar pod postavo sv. Cerkve in vživajo nektere njenih pravic. Podobni so otrokom, ki so iz dedšine izločeni in pregnani iz očetove hiše, ali ki so radovoljno zoper njo se sperli in iz nje pobegnili, ki pa vendar ne jenjajo biti lastina staršev. Znamnje sv. kersta je tudi pri njih neizbrisljivo: med njimi in med Cerkvijo je torej véz oblasti in podložnosti, česar nobena reč ne more razdjati. Cerkve jih torej zamore soditi in s cerkvenimi kaznimi kaznovati. (Gl. P. A. Maurel str. 10.) Ravno na to so se sklicevali sv. Oče Pij IX., ko

so nedavno nemškemu cesarju pisali pismo in so ga svarili zaradi preganjanja katoliške Cerkve na Nemškem.

V. Praviš, da krivoverci so še nekako pod postavo sv. Cerkve, ker so keršeni? Prosim te, pojasni mi to reč nekoliko bolj natanko.

O. Krivoverci (Ketzer, haeretici, *αἵρετικοί*) so tisti udje Cerkve, kateri se ločijo od poterjenih in pravno razglašanih nauk sv. Cerkve. Kdor je popolnoma zunaj sv. Cerkve in njene nauke napada, taki ne velja samo za krivoverca, ampak za nejevernika. Vediti je dalje: Kdor je sv. kerst veljavno prejel, je bil sprejet v Kristusovo Cerkev, če tudi djansko nikoli ni bil v njenem občestvu. Zato n. pr. luteranov, kadar so bili veljavno keršeni, ne kerstijo več, ako prestopijo v katoliško Cerkev. Če se taki sicer veljavno keršeni pozneje skazujejo za nasprotnike prave Cerkve v svojem življenju in djanju, so oni pač krivoverci, če tudi so bili s sv. kerstom sprejeti v pravo Cerkev. Vender njih zadolženje utegne prav raznotero biti, po tem namreč, če je njih nasprotovanje bolj ali manj zavedno in hudovoljno. Dokončno ali formalno krivoverstvo nastopi, ako kdo spozna, da je ud prave vesoljne sv. Cerkve, pa vender noče živeti po njenih naukih in zapovedih ter ne biti v njeni pokoršini. Kteri brez svoje zavednosti živé zunaj prave Cerkve, česaravno so keršeni, se imenujejo materialni ali nezavedni krivoverci.

Iz tega je očitno, da je velik razloček med zavednimi in nezavednimi krivoverci.

K nezavednim krivovercem tedaj se štejejo zlasti taki, ki so sicer po sv. kerstu postali otroci sv. Cerkve Kristusove, pa v resnici niso spoznali njene naj višje oblasti; torej zagovarjajo in širijo zmote, ki so se jih navzeli po napelni odreji itd. Ako je pa taka milost Božja klicala k spoznanju prave Jezusove Cerkve, pa tega znotranjega klica niso hotli poslušati: po tem se ne morejo več šteti k nezavednim, ampak k zavednim, radovoljnim krivovercem.

V. Kaj pa praviš o taci, ki so bili v resnici v zvezi s sv. Cerkvijo ter v njenem občestvu, pa so se potlej zoper poterjene in razglašene nauke sv. Cerkve vzdignili, njene nauke napadajo, njeno veljavo spodkopujejo?

O. Taki so odpadniki in hudobni formalni krivoverci. Bili so taki že ob času sv. Janeza evangelista in ta apostelj jih imenuje antikriste (1. Jan. 2, 22).

V. Ali niso tudi taki, ki verujejo nauke katoliške Cerkve, pa so vender od nje ločeni?

O. Taki se imenujejo razkolci, razkolniki, ločenci, ali s tujim imenom „schismatici“. Razkolništvo je pregreha tistih udov sv. Cerkve, ki se od nje ločijo ter hočejo za se svojo cerkev imeti. Kteri tedaj od Boga postavljeno naj višjo oblast sv. Cerkve zaveržejo ter so od nje ločeni, so razkolniki. Veči del razkolstvo taji tudi še kake glavne nauke prave Cerkve in je obenem krivoverstvo. Samo po sebi je očitno, da krivoverstvo in razkolništvo ste grozoviti pregrehi, kar uči tudi Kristus in apostelj. O vsem tem posamezno se bodeva pogovarjala bolj natanko pozneje, ko prideva do zamenj prave Cerkve.

V. Kaj misliš o judih, mohamedanih, malikovavcih in poganih?

O. Ti nimajo nič s katoliško Cerkvijo in Cerkev nič z njimi, ker niso keršeni. Oni so otroci brez matere, ovce brez vodnika in pastirjev, mornarji brez morske zvezde in kermarja. Treba je zanje moliti in jim pomagati na pot razsvitljenja in resnice. Zavolj njih katoliški misijonarji hodijo med vse narode in v naj hujših nevarnostih oznanjujejo nevernim vero v pravega Boga in v Jezusa Kristusa, ktereja je poslal na svet. Ako si kterikrat slišal, kako se že tudi na tem svetu godi

nevernikom in poganom, boš vedil ceniti njih nesrečo in zanje moliti, sam pa Boga hvaliti, da te je poklical k pravi luči svojih otrok.

Zakaj sv. Oče ne gredó iz Vatikana?

Dokler se ni bil znani rop dopolnil nad Rimom, so sv. Oče imeli mnoge obiskovanja po raznih svetiših rimskega mesta, vedno so hodili zdaj v to zdaj v uno cerkev, bili so pri cerkvenih opravilih in so jih tudi sami opravljali. Ljudje pa so jih o taci, ki jih pozdravljali z veselimi navdušenjem. Hodili so tudi iz mesta v svoj letni grad „Kastel Gondolfo“ in v druge kraje. Obiskovali so mnogotere naprave, kolegije, umetnije, pogovarjali so se dostikrat med potjo z ljudmi, jih oserčevali, tolažili, milošnjo in vsaktero pomoč skazovali, ob kratkem: sv. Oče so bili res kakor Oče med otroci in narod je bil srečen, vesel svojega Očeta.

Odkar pa so jim sovražniki vzeli dežele in celo glavno njih mesto, je vse nehalo, sv. Oče ne pridejo več iz Vatikana, svojega poslopja, celo v veliko šenpetersko cerkev ne, in znad te cerkve ne dajejo več blagoslova, ktereja so nezmérne množice iz vseh narodov sprejemale spodej na velikanskem prostoru o svojih časih skozi leto. Sovražniki, ki so o času vloma in pozneje tako nesramno pisali in govorili čez sv. Očeta, tako gerdo delali takrat s papeževimi vojniki in s pošteniimi katoličani, ki so toliko svetiš in družij naprav razdajali, ves Rim tako rekoč v gnjusobo razdjanja spremenili, — ti sovražniki pa neradi terpé, da se sv. Oče odtegujejo in nočejo med-nje, nočejo njih hudih del s svojo blago pričujočnostjo tako rekoč poterjevati. Ti ljudje dobro vedó, da je ves Rim, zunaj malo prostomisljakov, za sv. Očeta, da oni pa so tujci v Rimu, ki jih vsi katoličani le z nejevoljo tam vidijo; zato si vse prizadevajo, da bi papeža izvabili iz Vatikana, da bi jim papež le tudi naj manjši miglje dal, da se hoče nagiti h kaki pogoji, h kakemu „modus vivendi“ s svojimi oplenitelji.

Sedaj nekatere dni imajo prekucuhovski listi dve novice na dnevnem redu, namreč: da sv. Oče so se naveličali živeti zaperti v Vatikanu, in da hočejo hoditi po rimskih cestah: in pa da hočejo zopet pričeti sv. vesoljni cerkveni zbor. „Unità“ pa skazuje, da obé ti novice ste lažici, in tudi pojasnuje zakaj tako. Zakaj tedaj?

V petih bukvah „Djanj Pija IX“, natisnjenih v Vatikanu l. 1871, se z apostoljskim pismom: „*Postquam Dei munere*“ naznanuje, da je Vatikanski cerkveni zbor odložen. Zakaj pa odložen? Pij IX odgovarja: „Vlom v Rim Nas je v take okolišine spravil, da smo zdaj pod sovražniškim gospodvom in oblastjo“. Tako je Pij IX govoril 20. oktobra 1870; okolišine se od tistega časa niso spremenile in ni misliti, da bi papež svoje namene spremenili. Tedaj sovražniki derže papeža v Vatikanu ko jetnika. Naj le pride v mesto: ljudje bi ga z nezmernim navdušenjem preslavliali, novolaška vlada pa bi tega ne terpela; kak potepuh je celo zmožen papeža samega napasti, kakor je pred par leti celo v Vatikanu skušal Pija IX umoriti eden taci, „lichtfreundov“, ki pišejo „romane“ zoper papeža, škofe in svetnike. Ni čudo, sej ti „forscherji“ in „fortschrittlerji“ se še sami med seboj koljejo in mesarijo. Pomni pravde „Frezza-Sonzogno“.

Sovražniki v zadregi pravijo: neka Italiji sovražna stranka ne pusti papeža iz Vatikana, in ta stranka da so jezuiti! Tudi to obrekovanje so overgli in esramotili Pij IX s pismom do kardinala vikarija 2. sušca 1871:

„Jenjajte s takimi neslanimi lažmi, ki le to kažejo, kako vi čutite moč velikega Pija v Vatikanu. Vam se jasni, da rimsko prašanje ni rešeno, dokler se papež zopet ne prikaže na rimskih potih. Toda Pij IX se ondi ne bo prikazal, razen kadar Rim zopet postane to, kar je bil. Do tistega dne gospodarji novega Rima ne bodo vidili Pija IX, in Pij IX ne bode prišel iz Vatikana vidit novi Rim — pravi „Unità“ v Torinu.

Za sv. Očeta, pravi dalje, bi bilo preveč bridko priti iz Vatikana in viditi zopet Kvirinal, v katerem so bili izvoljeni za papeža, in kjer so prejeli toliko priség za zvestobo, pa tudi iz Torina slovesne obljube zvestosti, hvaležnosti in ljubezni. Preveč bridko, ko bi mógli (pri Rimski kolegiji) reči: Tukaj sem pustil vse, kano ime Jezusovo, pa so ga s kladvi razdžali! Ta kasarna je bila klošter, to poslopje samostan itd.

Kakor koli bridko je Piju IX, da ne hodijo iz Vatikana, je vendar žalost manjša, kakor pa ko bi izhajali in gledali „novi Rim“. Kakošen „novi Rim“? Rim z ostudnimi, papežu zabavljivimi figurami in karikaturnimi, kakor jih v prikladah nosi, n. pr. tudi Kranjski „vladni časnik“ v sredi katoliškega prebivalstva! Rim poln sv. Cerkvi sovražnih spisov. Rim s krivoverskimi šolami: Rim oropan toliko cerkvenih in dobrotnih vstavov!

Znamenito je, kako različnih misel o tej reči so prostomisljaki sami. Eden ministerskih listov je une dni rekel, da bi bil papež veliko bolj česčen, ako bi prihajal iz Vatikana in hotel v prihodnje zopet zapovedati velike cerkvene opravila in slovesnosti. Republikanski „Diritto“ pa ga je za te nespremišljene besede tako-le oklestil:

„Vi pajdaši ste pač pravi avšasti ljudje! Ne da bi bili veseli, ker papež v Vatikanu ostane, hočete, da naj se po cestah prikazuje. Ako bi to storil, vidili bi vi, s kolikim preslavljanjem bi ga ljudstvo sprejemalo! Tesno in bridko bi vam moralo pri sercu biti, ako bi sprevidili, kako silno zamerzni ste v Rimu. Nemogoče bi vam bilo v Rimu ostati, ako ste ohranili še iskro sramožljivosti.“ — Take besede pač kažejo, da ti lisjaki resnico vedó ravno tako natanko, kakor satan sam, pa jo vender tepta, kakor satan.

Zamorska deklica.

Izgled imenitne bogoljubnosti.

(Dalje.)

Velika je bila ljubezen Amnina za snažnost, red in spodobnost. Nobenega madeža bi ne bila terpela na sebi. Nikoli ni bilo nič nerednega ne pri nji, ne pri njeni obleki. Pač je bila rada milovana in božkana; pa če se je je ktera le dotaknila, je že vpila: „Ne maram za to, nečem biti razmeršana“. Kadar je bila v postelji, so mógle rjuhe na obe strani biti nategnjene in zatak-njene, tako se je bala nekterih gub. „Glej, da mi ne razlečeš postelje ali da mi odeje ne pomažeš“, tako je Amna navadno svarila vsako, ktera se je bližala njeni postelji.

Nekega dne so jo čakali v govornici. Da bi bila pred napravljena, so ji hitro oblekle čez srednjo obleko drugo oblačilo, ktero une ni čisto pokrilo. To je bilo zadosti, da se je dekle branilo iti v govornico. Pa vendar vselej je ubogala nemudoma na moje povelje.

Ko jo je naš zdravnik pervikrat obiskal, je vperla oči v mene, namesto da bi bila njemu odgovarjala. Meni je hotla na obrazu spoznati, če se smé zanesti na tega neznanega in mu zaupati. Kar mi dá znamenje, da naj stopim bližej k nji in me je vprašala tiho: „Mati, ta mož, ali on tudi moli?“ — „Se vé da, ljuba moja“,

sem ji odgovorila, „on je keršen in moli kot dober kristjan.“ — Hipoma se deklica oberne k zdravniku, ga z veliko ljubeznjivostjo nagovori, mu razloži svojo bolezen, se sprijazni z njim, in pozneje je rada vidila, da je prišel.

Če se je od Amne kaj zahtevalo, kar ji ni bilo všeč, je mirno odgovorila: „Ne, ljuba moja!“ — in to tako prijazno, da ji ni bilo mogoče zameriti. Ko je bila deklica toliko odgojena, je prihajala v obednico in k našim zborom, ne da bi bila količkaj motila tihoto samostanskega življenja. Če je kaka sestra opravljala vpričo nje kako vajo zatajevanja, in si je mislila, da je to kazni, je začela britko jokati. Povedalo se ji je, da sestra opravlja to djanje zatajevanja prostovoljno in iz ljubezni do Jezusa. Naravnost se ji je spustila v naročje ter jo jela božati. Zapazilo se je pri tej deklici marsikaj nenavadnega. Ko mi jo je o. Olivieri izročeval, je rekel: „Ona je izvoljena, zelo vam priporočam deklico“. Hrepenenje po sv. kerstu je bilo pri naših majhnih zamerkah dan na dan večje. Škof so jih spoznali zadosti podučene in so določili to slovesnost za prvo nedeljo po veliki noči; priporočili so mi, naj jim razložim pomen vzvišenega opravila, ki je sklenjeno s podeljenjem tega velikega zakramenta. Otroci so to vse prav dobro razumeli. Kako so se tega srečnega dne veselili, tega pa ni moč popisati. Steli so dneve in ure ter govorili le o veliki sreči, ki jih je čakala. Po noči se jim je sanjalo od tega. Gorečnost, kakoršno so ti otroci pri svojem pripravljani kazali, nam je bila v veliko spodbudo.

Čednostne djanja, majhne vaje zatajevanja in pred vsem molitev, to je bilo njih vedno opravilo. Ko se jim je razlagalo, kako se pri kerševanju hudobni duh zaroti, je Amno obšel tak strah pred hudobnim duhom, da je le še bolj hrepenela po sv. kerstu. Pa tudi ta duh temote, je bilo viditi, da je imel vedno več serčnosti zoper to izvoljeno deklico, ki je bila rešena iz njegove oblasti.

Nekega dne vzame sestra, ktera je Amno varovala, deklico v naročje, da bi toliko hitreje prišla k občni vaji. Kar na verhu prav visokih stopnic pade z deklico nazaj. Na ta ropot in vpitje dekletovo prihité in najdejo obe brez zavednosti na tléh. Kakor ste bili visoko padli, bi bili lahko mrtvi ali saj grozno poškodovani. Vzdignili so ju in vidili, da ni bila nobena čisto nič poškodovana. Pomoč presv. Device je bila tukaj očitna in zahvalile smo se tej predobrotljivi Materi iz celega serca.

(Dalje nast.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (V prevdarek izselovalcem v Ameriko.) Iz Kranjskega, kakor iz drugih dežel, se jih še vedno osti preseljuje v Ameriko. Takim je pač premisliti, kako bo v Ameriki z njih dušnimi potrebam.

Res se sv. vera v Ameriki veselo razširja; je pa tudi žalostna resnica, da jih veliko odpade od katoliške Cerkve, in to je nepopravljiva nesreča zanje in tudi za njih družine, kateri so v družinskem življenji. Sem ter tje, koder so katoliški duhovni, se bode z njih gorečnostjo, po pridigah, misijonih, dobrih farnih šolah itd. števrilo odpadnikov zmanjševalo, vendar le počasi. J. Gmeiner, vrednik lista „Columbia“ v Milwaukeeji, je izdal knjižico pod naslovom: „Katoliška cerkev v zedinjenih državah“. Le-tá ondotni stan v tem oziru pojasnjuje.

Akoravno so pogosti odpadi od katoliške Cerkve v tej deželi za vsacrga katoličana žalostna resnica, pravi pisatelj, je vendar tolažljivo, da se odpadstvo s svojimi vzroki vedno manjša.

Pred vsem je to gotova resnica, da pomešano življenje katoličanov in protestantov raznih ločin po široki poti vodi do vnemarnosti v veri. — Po tem je neizrečeno število katoličanov, pa tudi protestantov po svoji strani, odpadlo od vsacega cerkvenega občestva. Izvirni naselci v kraje sedanjih zedinjenih držav so bili več del katoličani, puritani, episkopanci, hugenoti ter švedski in holandski protestantje. Število družih vércév je bilo kaj majhno. — Po tem takem bi človek mislil, da se skor vse ameriško ljudstvo derži teh vér in da je število takih jako majhno, ki bi ne bili v nobenem teh cerkvenih občestev. — Kaj še!

Dr. Hiram Mattison pravi, da se zdaj še tretjina prebivalstva v zedinjenih državah ne prišteva kaki določni verski družbi. Pred kakimi petimi leti je bilo v zedinjenih državah po številjenji okoli 40 milijonov 322.854 prebivalcev, in med temi nekacih 6 milijonov odrašenih kristjanov, ki so se kakemu določnemu verstvu pridruževali. Z njih otroci vred bi utegnili število kristjanov biti do 12 milijonov. Tedaj drugih 28 milijonov ne vé in se ne meni veliko za to, ktere vere se prav za prav deržijo. Po Mattisonovi cenitvi je katoličanov nekako dvanajsti del vsega prebivalstva.

Odpad od katoliške Cerkve razmeroma ni več, kakor odpad od protestanstva. Okoli 12 milijonov bi imelo katoličanov biti, — le morebiti 4 milijone jih je v resnici in djanji po njegovi misli. Okoli 25 milijonov bi se jih imelo spoznavati k kaki protestantski verski občini, — komaj 8 milijonov jih to stori v resnici. Če tudi je v oziru na katoličanstvo morebiti presiljeno slabo menenje Mattisonovo, se vendar vidi iz tega, koliko je še dela v ondotnem vinogradu, da narodi v red pridejo, in pa kolika nevarnost za véрно družino katoliško, ki se vseli med tako brezversko zmés.

Poglavitni vzroki odpada so bili do zdaj posebno ti-le: Brezštevilne katoliške družine so se naseljevale v krajih, kjer daleč okoli ni bilo nobene katoliške cerkve, ne duhovna. Če so bili tudi starši še veri zvesti, so otroci dorasli brez pravega spoznanja svoje Cerkve. Brezštevilni zmešani zakoni so napravili silo brezvercev. Otroci iz tacih zakonov so bili večidel za Cerkev zgubljeni. — Skor vso izrejo mladosti so imeli v rokah sovražniki katoliške vere. Če so se imeli keršanski otroci za življenje potrebnih reči učiti, so mógli to storiti z nevarnostjo za svojo vero. — Ker je bilo pomanjkanje duhovnov poprej splošno in še pozneje v mnogih krajih zedinjenih držav dokaj veliko, in so duhovni pogosto imeli (in še zdaj imajo) po več duhovnij oskerbovati, zato brez števila katoliških otrok nikoli ni bilo v veri podučeni, ter med neverniki in krivoverci svoje vere niso mógli zvesto in stanovitno ohraniti. — Sovražno časnikarstvo je tudi tam brezštevilnim polagoma zamorilo ljubezen in vdanost do cerkve in vere. — Slabe tovaršije in prepovedane skrivne družbe so jih na tisuče cerkvi izneverile. — Več se jih je od Cerkve ločilo, da bi jim ne bilo treba dajati za zidanje cerkev in vzdrževanje duhovnov. To so poglavitni vzroki, zakaj jih je do zdaj toliko od Cerkve odpadalo. Že pa se število odpadnikov vedno manjša in cerkveni red se vstanovlja brez vtikanja države vmés; torej je upati, da zlagoma bode bolje. Vender vseljevanje zastran vere še dolgo ne bo brez nevarnosti.

Iz *Železnikov*, 8. januarija. Kakor je veliki (predvelikonočni) teden v vsaki farni cerkvi Božji grob posebno ginljiv kinč, zlasti ako je primerno napravljen in lepo razsvitljen, tako služijo o božičnem času jaslice po cerkvah ljudstvu v veliko oveseljenje in duhovno spodbudo. Preteklo je okoli 60 lét, kar so stale v naši farni cerkvi zadnjič jaslice; letos se nam je to zopet obnovilo. Sve-

temu dnevu na delopust postavil nam jih je verli umetnik Štefan Šubic iz Polján nad Škofjo loko. Odločen jim je bil s prvega prostor v glavni kapeli na moški strani (na altarju presv. Rešnjega Telesa); ker ima naša cerkev še le začasni veliki altar, je bilo toraj na zdaj v presvetišču za nje naj bolj pripravno mesto spoznano, in so se po začasnem odstranjenju baldakina nad tabernakeljom tako postavile, da je med mašo z blagoslovoma stalo sv. Rešnje Telo ravno pred štalico, t. j. pred sliko novorojenega Deteta Jezusa. O jaslicah naj le toliko omenim, da se prav dobro podá, ker so podobice po primeri velike, tedaj ne preotročje oblike; okrožna drevesna zelenjava daje vsemu prav prijeten spomladanski obraz; okolica Betlehemska v ozadju pa je posneta natančno po neki sliki, ki kaže original, t. j. resnični dandanašnji Betlehem, tedaj so jaslice tudi v tem oziru znamenito delo. Ljudstvo je bilo s to nepričakovano novostjo zelo oveseljeno, tako perve praznike, kakor tudi zdaj o ss. tréh Kraljih, ko so bile glavne podobe na jaslicah spremenjene; namesto štalice z novorojenim Detetom, Marijo, Jožefom in skupine molijočih pastircev so se namreč postavile za ta čas primérne podobe: Marija z blagoslovljujočim Jezusom v naročji, počočena od ss. tréh Kraljev.

Štefan Šubic je sprejemal kot mladi deček perve uke svoje slikarske in kiparske umetnije v *Železnikih*, toraj nam rad in tudi vselej dobro postreže, za kar smo mu prav hvaležni. Njegovih izdelkov ne hvalimo is kake dobičkarije; tudi ne ravno zaradi tega, da bi mu naklonjevali novih del; zakaj ne manjkalo bi se mu jih, ako bi imel namesto dveh rók štiri, ali še več. Če mu pa damo čast, storimo to zaradi tega, ker mu to kot verlemu in v zadevah plačila vselej zmérnemu umetniku tudi po vsi pravici gre.

Rodoljub Podratitovski.

Kaj dete vpraša?

Oj preserčna mama zlata!
Prosim, odgovóri mi:
Kje je moj predragi ata,
Ki nikdar doma ga ni?

Mama, drugi otročiči
Z ljubim atom šetajo;
Jaz sirota med deklíci
Ga pogrešam prebritkó. —

Bolje nam bi potlej bilo,
Ko bi vernil se, kaj ne?
Dal mi kruheka obilo,
Kupil novo krilice?

Ti na gorkem bi šivala,
Nama ne pretíl bi mraz;
Bi se lačna ne jokala
Nikdar, mama, potlej jaz.

Je li v tujo šel deželo,
In ne more več nazaj?
Ali hudo ga zadelo,
Zanj ti veš gotovo, kaj?

Grem, povej, po kateri poti
Verne se, naproti mu,
Več ne bodeve siroti,
Ko pripeljem ga domú.

On bo vse preskerbel nama,
On bo naji rad imel;
Ah! povej, povej mi, mama,
Kam je dragi ata šel? —

In globoki zdihljaj vroči,
Materi gre iz srač;
Jo objemši — vprašajoči
Hčerki ta odgovor dá:

Ni na tuje šel čez mejo,
Ljubo dete, ata tvoj;
Pod zeleno že odejo
Sladki vživa si pokój.

Tam-le cerkvico z ograjo
Vidiš, kjer se križ bliši,
Tamkej rajni dom imajo,
Tam tvoj dragi ata spi.

So možje ga zakopali,
Oj globoko pod zemljó!
Mati umolkne — hčerki mali
V solzah zabliši okó. —

Radoslav.

Razgled po svetu.

Avstrijsko. Klosterska ali neklosterska postava je bila 14. t. m. v gosposki zbornici v obravnavo sprejeta, ter je bilo določeno, da se prične posebna razprava. Te posebne razprave se škofje niso več hotli vdeleževati, ker nasvetovali so bili, da naj se ta reč na stran dene, kar pa ni obveljalo. 17. pros. je zbornica postavu sprejela. Stremajer si je prizadeval v posebni obravnavi jo omečiti, pa ni nič opravil, zato se dvomi, da bi ta osnova poterdjenje dobila; reč se ima poverniti v poslanško zbornico in utegne se tako zategniti, da na zadnje še odleti, kakor meni „Vaterland“. — V ravno tej seji je bila zaveržena neka postava, ki je bila osnovana v prid tako imenovanih „starokatoličanov“.

V splošni obravnavi o tej reči so zoper postavu govorili: Kardinal Švarcenberg, opata Liebš in Helfertorfer in verli grof Thun. Kardinal je popisoval koristnost samostanov in škodljivost nove postave, in poslednjič pripominjal, kaj bode poslednjič z ljudstvom, ko se mu tako npravne podpore jemljejo: olikani seže po goljufiji in korupciji, neolikani k petroleju, vsi brezbožni k samomoru! Naznanil je, da škofje te postave ne sprejmejo, da se njene posebne obravnave ne vdeležijo, če se tudi kako omečenje obeta, ker nočejo podati rok k podpori zlega. Ako pride še zanikarniški postava na dan, je res, da se bodo keršanskemu življenju rane sekale, toda kri iz teh rán bo v nebo za maševanje klical.

(Konec prih.)

Rimskega mesta župan pod Viktor Emanvelovo vlado je pokazal, kakošniasedeni „grizgrami“ so verski sovražniki. V Rimu je dan sv. Janeza evangelista zapovedan praznik, in nekateri vradniki mestnega odbora torej tisti dan niso prišli v vradnijo. Župan pa je to prištel za hud pogrešek in pokoril je te vradnike s tim, da je vsakemu utergal toliko plače, kolikor je na en dan zadene. — Kakoršni pa so kristjani v viših vladnih krogih, taka je npravnost v rimskem mestu. Kraljevi prokurator Capelli je 4. t. m. poročevaje v vpravi pravice povedal, da od 1. grudna 1874 do 30. listopada 1875 je bilo pri sodnijah zatoženih 8315 hudobnežev, 426 več memo poprešnjega leta. Strahota je, da samih tatvin je

bilo 982, 43 samomorov, 1234 ranjenj, 92 ubojev, 26 umorov (z namenom storjenih ubijanj); 31 je bilo taci, ki so se lotili poškodovati ter raniti svoje lastne starše!

Nemško. Frankobrodski časnik piše: kulturna borba je zgubila svoje želo; vradni časniki o tem več ne govoré. Poslednje seje deržavnega zbora so pretekle, ne da bi bil predložen kak zadeven nasvèt. Poslednjič se novo leto prične pod znamenji tihega primirja, ki utegne postati dokončni mir. „Unità“ meni, da tukaj je mogoče dvoje: ali se le hlina mir, da bi se kalila gorečnost katoličanov pred preganjanjem; ali pa je res mir?

Katoliški in protestantovski misijonarji. „Mi hočemo katoliških duhovnov!“ je zaklical Siukski glavar Spotted Tail v velikem zboru v White Clay Creek-u 27. septembra pretečenega leta. In Spotted Bear ravno tega dne pravi: „Dajte mi katoliškega duhovna, da bode podučeval moje može“. In 28. septembra ponavlja najime nitniši mož Siuk-ov iz Red Cloud-a ravno to. Tudi Lone Horn, glavar Arrapahuzev, še pristavlja: Vsi Indijanci so po skupnem posvetovanji te misli, da se zahteva, naj jim pošljejo katoliških misijonarjev. In v očitno poterdjenje teh želj protestantski pravilnik v časniku zedinjenih deržav skoraj z obupom v naznanilu o sklepu seje 28. septembra pravi: „Vsak govornikov zahteva danes katoliških učencov“.

„Kako pa je vendar to razlagati? Vsemu svetu je znano, da ti ubogi divjaki, Dakotas, so do zdaj imeli krivoverce metodiste, puritance, baptiste, učencov vsake verste, za opravilnike in za misijonarje, le katoliških ne?

Gotovo so mógli vendar imeti priliko primérjati svoje učnike s katoliškimi duhovni. Res, to priliko so imeli. Dvakrat je prehodil široke kraje Dakotasov ranji o. de Smet, mož poštenega vedenja in blagega srca, kakoršnih je malo. Pervikrat iz lastnega nagiba, da bi jim oznanoval Križanega, drugič pa po vroči prošnji zavezne vlade. Kratke naznanila tega, kar je doživel na svojih poslednjih potih, so v arhivu št.-Luiškega vseučiliša. Bere se v njih, kako se je brez orožja podal med jezdice v njih puštinje ob času, ko so se mislili vojskovati z bledoličnimi prebivalci. Mirnega in neprestrašenega srca stopi med nje ter pomiri s svojo besedo razkačene srca. In Terry, ki je sedaj poveljnik jezdecv v zedinjenih deržavah v bran gospodov bledoličnikov, pravi očitno, da je o. Smet po eni strani mir storil, po drugi pa mir ohranil ob času, ko bi cele zavezne vojne ne bile zadostovale.

Dakotajci so takrat tudi ziata prinesli katoliškemu duhovnu. Toda on ga ni hotel vzeti. Celo še na serce jim je govoril, naj nikomur besedice ne čerhnejo o zlatu. Noben trenutek bi namreč ne bila varna dedšina njih prednikov, berž ko bi bili zvedili za zlato.

Kako čudovito so dogodbe slednjih osemnajst mesecev poterdile svarjenje misijonarja iz družbe Jezusove!

Take jamejo otroci planjave primerjati nesebičnost duhovnovno ter vse, kar so na njem vidili ali doživeli, morebiti tudi vse to, kar so se o prilikah ob zgornjem Misuru iz skušnje naučili, primerjati s tem, kar so Grantovi metodisti in puritanci počenjali pri javnih opravilih svojih rojakov.

Naj si bo rudeči mož neveden, kakor koli, gerdo skopost in nesramno goljufijo in strašljiv „švindler“ bo razločeval od onega, ki se sam velikodušno daruje, ki bližnega ljubi, ne da bi iskal svojega dobička, in ki v resnici pošteno živi.

(Kath. Miss.)

Annam. Preč. g. Gauthier, apostoljski namestnik v južnem Tongkinu, je pisal l. 1874 tudi o zadnjem preganjanji kristjanov po ondotnem namestništvu. Pripovedoval je, kako je bil misijonar gosp. Marie z množico

svojih kristjanov na barki ušel ter došel v Sajgon, glavno mesto francosko v Kočinčini. Vender pa je mógel marljivi duhoven med pogani umreti. Preč. g. Krok, pomočnik apostoljskega namestnika v južnem Tongkinu, piše o tem 14. julija iz Huong-Phuanga. Šest mescev, pravi, sem delal v glavnem mestu kraljestva in sem se vernil v svojo ljubo pokrajino Bo-Cinh. Velika žalost me spreha že zaradi nerodovitnosti mojega truda v Huei, do verha pa je prikipela, ko sem zaslišal britkostno naznanilo o novi nesreči, ki je zadela naš misijon.

Pri ropanji keršanske občine Mauh-Son odide preč. misijonar na prečudni način sovražni roki. Z majhno množico svojih vernih pribeži v mesto Sajgon. Milgsp. Colombert in sestre sv. Vincenca jih prav ljubeznjivo sprejmo. Nesrečni beguni ostanejo veliko mescev v Sajgonu, kjer si z delom služijo hrano, nekteri si še celo precej prihranijo za pot v domačijo, katero so mislili kmalo nastopiti. Med tem pa v južnem Tongkinu hrepene po gospodu Marie-u in njegovi množici ter želé, da bi se vernil nazaj berž, ko je mogoče, in jih tolažil po tem hudem razdjanju. Tako res storé. V dan, katerega jim odloči za odhod, obhaja sv. mašo, pri kateri vsi njegovi kristjani sv. Obhajilo prejmo, potem pa stopijo vsi na ladijo. Vsi so bili dobre volje in veseli, ker napotili so se v svojo domačijo. Naj govori žena, ki je bila tudi na ladiji, ta namreč je z veliko silo smerti odšla.

23. majnika, v praznik presv. Trojice, si pri Vung-Dang-u natočimo merzle vode. Komaj pa pridemo na široko morje, nas napade čolnič, na katerem je bilo petnajstero oboroženih morskih roparjev. Stopijo na našo ladijo, poberó vse, kar jim je všeč ter gredo dalje, ne da bi nas hujše nadlegovali. Na brambo še misliti ni bilo, ker nismo imeli nič orožja. Roparji so bili že daleč proč in mi smo se veselili, da smo tako srečno odšli veliki nevarnosti, kar se zopet obernje in nas v drugo napadejo. Zdaj pa je bilo huje. Deset móž kar naglo pomorijo in v morje pomečejo; nam drugim pa poberó vse cerkvene reči, roženvence, svetinje, škapulirje itd. ter nas primorajo stopiti na njih čolnič, našo ladijo pa zažgó. Zdaj jamejo med vjetimi nekoliko zbirati ter starše može in žene v morje pomečejo, ko ljudi, ki niso za nikako rabo več. Tretji dan pride versta tudi na gospod Marie-ja. Ravno je v zadnjem delu čolniča nekoliko zavžil, ko mu ukažejo vstati ter ga kar naravnost v morje veržejo in njegova dva učenca za njim pahnejo. Celo uro čakajo roparji na tem mestu, da bi se prepričali, če je gospod Marie mertev. Ko truplo ne pride k verhu, odrinejo do otoka Hume. Tu veslajo v kraj ter si natočijo vode, potem pa gredo na široko morje in zdaj pride versta na-me. Med deseterimi drugimi osebami veržejo tudi mene v morje, mojega devetletnega otroka pa si priderže. Ker nisem znala plavati, sem mislila, da mi bo gotovo umreti, pa valovi me k otoku Hume nazaj zanesó in od tod me ribči na suho pripelejo. Roparji so si priderževali devetero dečkov in osemnajstero deklic, 54 oseb pa so pomorili ali pa v morje pometali.

To pripoveduje oteta žena. Gospod Marie je imel navado verh svojih pisem pisati čerki R. M. (Regina Martyrum — Kraljica mučenikov); gotovo je umrl ko mučenik ljubezni do bližnjega in do svojih prijateljev, ki so mu svetovali, naj sam stopi v parnik ter se v Sajgon pelje, on pa je hotel do konca deliti osodo s svojimi kristjani. Ko so se naši novospobrenjenci v Sajgonu na odhod pripravljali, je prišlo večkrat nekaj Kitajcev, ter so jih izpraševali, kdaj da odrinejo, kako so se oborožili, kje se bodo vozili itd. Morski roparji imajo veliko društvo, katero ima svoje opravilnike po glavnih zavetnikih, in jim naznanjajo, kje se dobi kak plén. Mem te

velike ladije gospoda Marie-ja so ti roparji pobrali še več družih ladij naših kristjanov.

Cvet in sad zveste molitve.

Zahvale.

1. Iz Idrije, 12. pros. se razglasi vsled obljube od 30. sept.: Zahvala priserčna naši ljubi Gospej presv. Serca, za posebne in velike milosti, ki so mi podeljene po Njeni mili in mogočni priprošnji.

2. Velika zahvala naši ljubi Gospej presv. Serca za pomoč in ozdravljenje od hude in dolge bolezni v zobeh; berž ko sem se Nji priporočila, je odjenjalo.

3. Po priprošnji naše ljube Matere Marije, Gospé presv. Serca Jezusovega, sem v mnogih dušnih in telesnih potrebah, posebno pa v nekih zelo težavnih zadevah prečudno in naglo pomoč zadobila, da moram spoznati, Marija se je res skazala upanje obupljivih — tolažnica žalostnih in pomoč kristjanov, ki vselej zamorejo in smejo zajemati iz bogatega zaklada presv. Serca Jezusovega za revne otroke na zemlji. Hvaležnega serca to naznanim z velikim hrepenenjem, naj bi se ta milostni studenček vedno bolj odpiral vsim terpečim in nadložnim na duši in na telesu, in naj bi od vsih spoznano in češeno bilo presv. Serce Jezusa in neomadežano Serce Marije Device.

4. Priserčna zahvala bodi po obljubi s tem izročena Naši ljubi Gospej presvetega Serca za ozdravljenje učenca Frančiška Kovačiča iz prehude davice.

V Ljubljani, 19. prosinca 1876.

Prošnja.

1. O usmilite se vsi čitatelji Zgodnje Danice in družniki Naše ljube Gospé presv. Serca mojega sina, kateri, še le 15 lét star, je že mnogim naj hujšim pregreham vdan, za prvo sv. Obhajilo se pripravljati noče, in vse raji počenja, kakor da bi delal ali molil; silen stud ima do cerkve, mene in svoje predpostavljene, *) ako ga k dobremu opominjamo, strašno preklinja in zaničuje! Zato ponižno prosim, molite zanj: „Spomni se o pre-mila Gospa!“ i. t. d.

Družbine zadeve.

1. Kapela in altar Naše ljube Gospé presv. Serca v stolni cerkvi sta pretečeni teden dobila novo lepoto. Na novi marmorirani altar so položile pobožne dekleta in nektare gospé razne umetno narejene cvetlice in šopke, kupile silno lepo pogrinjalo (tepih) ter ga v petek zvečer, ko je ljudstvo iz cerkve odšlo, pred altajem Naše ljube Gospé razvile. Pokriva zdaj vse tla v kapeli ter v resnici vso Marijno kapelo spreminja v lep Marijin vertec. Pripele so drugi dan tudi prelep pert okoli menze in postavile na altar dva visoka in kaj lepo izdelana svečnika z rudečima lamicama, ki ste napolnjeni z oljem, darovanim Naši ljubi Gospej, in zdaj pred nogami Naše ljube Gospé celi dan gorite, ter je na večer kapela razsvetljevana. V resnici, spoznati moramo, da so pobožne Gospé in dekleta Našo ljubo Gospó za Mater si izvolile, ker ji vso le mogočo ljubezen skazujejo; upati pa tudi smejo, da jih Marija nikdar zapustila ne bo.

Pohvalili po pravici so v nedeljo popoldan preč. g. dekan gorečnost in ljubezen ljubljanskih prebivalcev, sosebno gospej in deklet, katero Naši ljubi Gospej skazujejo, in opomnili so jih na razne uslišane molitve, ktere se na priprošnje Naše ljube Gospé godé. Prečast.

*) Ali vidite zgodnji nasledek brezvére?

gospod dekan so ta dan prav posebno ginljivo in podučno pridigali za slovó od sv. leta, kar poprej zavoljo bolehnosti niso mogli. Polna cerkev ljudstva je bila močno ginjena in kaj lepo se je podalo, ko so neute-goma po pridigi na koru zapeli zahvalno pesem.

Pomnimo torej besede sv. Bonaventura vsi: „Kdor Marijo vredno časti, bo opravičen in zveličan“.

2. V ponedeljek je bila o 1/26 pri bratovskem altarju sv. maša za vse ude, sešebno pa za dobrotnike te bratovšine.

3. Vsak četrtek o 1/26 bo pri bratovskem altarju sv. maša v namen nekterih udov družbe Naše ljube Gospé presv. Serca.

Listek za raznoterosti.

Koledar za naslednji teden.

Prosinec. — Januarij.

23. Nedelja III po ss. treh Kraljih. Evangelij: „Jesus ozdravi stotnikovega hlapca“. (Mat. 8.) — Za-ročitev Marije prečiste Device s sv. Jožefom. — Sv. Raj-mund Penafort, spozn. iz pridigarskega reda sv. Domi-nika, slavni misijonar, ki je bil v kratkem času spreober-nil 10.000 judov in turkov. † v Barceloni na Španj-skem l. 1275, star 99 lét. Gl. Danico lansk. l. List 3.

24. Ponedeljek. Sv. Timotej, ljubljani učenec in spremljavec sv. apostelja Pavla, škof v Efezu, je bil kamnjan, ker je grajal darovavce boginje Dijane.

25. Torek. Spreobrnjenje sv. Pavla apostelja na potu iz Jeruzalema v Damask, kamor se je bil namenil loviti kristjane. Sv. Ananija ga je bil kerstil v drugem letu po Kristusovem vnebohodu.

26. Sreda. Sv. Polikarp, učenec sv. Janeza apo-stelja, sprič. in škof v Smirni, apostoljski cerkveni oče, je bil na germadi žgan in s sulico preboden l. 166.

Mlaj ob 2. uri 39. minuti popoldne.

27. Četrtek. Sv. Janez Krizostom (Zlatoust), spoz. patrijarh v Carigradu, cerkveni učenik. † 407. — Sv. Vitalijan, papež spoz., je poteril orgljanje v cerkvi pri službi Božji. † 657.

28. Petek. Sv. Karol Veliki, spozn., prvi rimsko-nemški cesar, je premagal Longobarde, Hune, Saksonce, Saracene. Pospeševal je razširjanje sv. katoliške vere po vsem svojem cesarstvu, vstanovil devet škofij na Nemškem itd. † 814 v Ahenu. — Sv. Ciril, patrijarh v Aleksandriji. † 444. Gl. Danico lansk. l.

29. Sabota. Sv. Francišk Salezij, spoz. škof. † 1622. — Ss. Papija in Maver, vojaka, sprič., sta bila pod cesarjem Dioklecijanom v Rimu po mnogih prestanih mukah zavoljo Kristusovega spoznavanja poslednjič takó dolgo z obsojenimi jermeni bičana, dokler nista izdih-nila duše Bogu v roke.

Kaj je leto?

K „koledarju“ gre nauk o letu. Latinci imenujejo leto: annus; nekdanji Gerki — etos; Staroslovenci — leto, kakor mi; Serbi in Hervati — godina, go-dište; Poljci in Čehi v edinem štev. — rok, v množ. — leta; Rusi god in leto; Francozi — année; Ita-lijani — anno; Angleži — year; Arabci — a'am ali senne; Madjari esztendő ali év. — Bral sem nekje, da leto se zato takó imenuje, ker čas leti, to je, neki

odločen del časa preleti; pa ne verjamem dosti; v sta-roslovenskem se let-eti piše z drugačnim e, kakor pa let-o. To pa naj preiskujejo drugi, ako jim je drago, nam je dosti vediti, da leto ima 12 mesecev, vsak mesec naj manj 28 in naj več po 31 dni, vsak dan 24 ur, vsaka ura 60 minut (moja r. mati so rekli „minutva“), vsaka minutva 60 trenutkov ali sekund. Tednov ima leto 52 ali 53 in dni 365. Prav za prav zemlja za svoj obték krog solнца potrebuje 365 dni, 5 ur, 48 minut in 48 trenutkov. Torej je solnčno leto nekoliko dalje memo navadnega leta, kar v 4 letih znaša že blizo enega dné; od tod prihaja, da imamo vsako četrto leto prestopno leto s 366 dnevi. Ravno letošnje je prestopno leto. Imamo pa še drug razložek časa, namreč:

Cerkveno leto.

Cerkveno leto je ravno to, v oziru na čas, kar je navadno leto. Ne začenja se pa cerkveno leto ob novem letu, ampak s prvo adventno nedeljo ali 1. listopada. Cerkveno leto obsega tek letnega časa v keršanskem pomenu in torej zlasti svete dni, ki jih katoliška Cerkev obhajati zapoveduje.

Kakošen namen ima cerkveno leto?

Ta namen, da se vernim kristjanom skrivnosti Božje času primerno oznanjujejo, ter se jih verni spominjajo, za nje Boga hvalijo, sami sebe pa posvečujejo s službo Božjo, s poslušanjem svetih nauk, z molitvijo in pre-mišljevanjem, s prejetjem ss. zakramentov itd.

Ali je tedaj cerkveno leto lepo in častljivo?

Gotovo, da je; pa tudi silo koristno. Zato je treba vernikom, da vedó čase cerkvenega leta in njih pomen.

Kakošen cerkven čas imamo zdaj?

Sedaj imamo šestere nedelje po ss. treh Kraljih, ki se navadno tudi predpustni čas imenuje, — pravijo n. pr.: letos je dolg, kratek predpust.

Kaj nam ta čas pred oči stavi?

To je čas Jezusovih mladih in moških lét. Pre-mišlja se Jezusovo skrivno življenje po begu v Egiptu, in po povernitvi v Sveto deželo v Nazaretu. Večna Mo-drost je bila skrita pod videzom človeške slabosti. Ko-likor bolj pa se je bližal čas, ko je Sin Božji imel za-četi očitno delati, toliko bolj se je razodevalo Njegovo skrito božje bitje. Po takratnih postavah so Izraelci s 30. letom bili spoznani za zmožne, da so mogli in smeli očitno učiti. Tudi Sin Božji, ki se je bil podvergel člo-veškim naredbam, se je deržal tega reda, in pričel je očitno učiti s svojim 30. letom. Poterjeval je z velikan-skimi čudeži svoj nauk. Poslušaj in premišluj veliko-pomenljive nedeljske evangelije, ki obsegajo pomen tega časa.

Čemu pa ima cerkveno leto v tem času nasproti delati?

Navadnim predpustnim razuzdanostim, ki se godé o predpustnem času in so dostikrat sklenjene z naj ve-čimi nevarnostmi za pamet in za čednost. Kako naj se to godi, sami premišlujte; dans-teden vam bode pa tudi „Danica“ kaj povedala.

Iz Ljubljane. Druge leta so osorej šolski verouči-telji mladino svojo pripeljali k dragemu sprejetanju svetih zakramentov, posebej v tednu presv. imena Je-zusovega k vdeleževanju svetih odpustkov. Ker je letos po lastnih novih postavah jim to zabranjeno (!), starši in staršev namestniki, gospodarji in gospodinje, bodi vam skerb, da k spovedi in sv. obhajilu pripeljete izro-čence svoje, kateri v letih živega poželenja posebno po-trebujejo proti njemu nebeškega leka ali zdravila, in da nikakor ne pustite, da čakali bi v strastih in razvadah

časa velikonočnega. Pohujšanje sicer mora priti, toda gorje človeku, po katerem pohujšanje pride. (Mat. 18, 7.)

Milgosp. knez in škof se imajo boje danes verniti z Dunaja.

Preč. gosp. misijonarju Pircu je bila te dni izročena diploma, s katero so izvoljeni častni ud c. kr. Kranjske kmetijske družbe. Diploma povdarja posebej njih „Kranjskega vertnarja“, s katerim so preč. gosp. postali „oče umne sadjoreje na Kranjskem“. — V odgovoru gospod Pirc naznanjuje veliko veselje in priserčno hvaležnost za skazano čast, obžalujejo, da ne morejo več za domovino delati in vošijo slavni družbi, da bi čezdalje bolj vzmogla in čversto pomagala kranjskemu kmetu. — Dasiravno so gosp. misijonar že čez 90 let stari, vender še osnove delajo, kako bodo popisali dogodbe svojega življenja, posebno pa iz amerikalanskih misijonov. Bog daj! Veliko žalost razodevajo, ker se je zgubila njih „Temperenc-knjiga“. rokopis zoper žganjopijo, ki ga je poslal lani gospod misijonar Nace Tomazin iz Amerike, pa ni došel. (Morebiti bi g. Tomazin mogel vradno vprašanje pošto izročiti, ako bi se moglo zvediti, kje je reč zastala? Vr.)

Učiteljske. Prepirajo se, če bi poslopje za moško in žensko učiteljsko ljubljansko postavili unkraj Urbasove hiše na Majerjevo njivo, ali pa tik Latermanovega dreveda. Vsak umen človek lahko prevede, da za oboje enega poslopja iz pedagogičkih ozirov ne tu, ne tam; — ako se že za deško in dekliško šolo delajo poslopja posebej, koliko bolj je to potrebno v večji meri iz enakih razlogov za odraslene!

Sovražni plin. Dans-teden so bile med šenklaško duhovsko in bogoslovsko hišo plinove cevi v zemlji jele pušati in plin je napolnil kuhinjo in sobico ob ogledu-

hovske hiše ter omamil dve strežnici, eno prav hudo, eno manj. Nevarnost bi bila utegnila biti veliko večji, ako bi se bil plin razlil po noči v to sobo ali morebiti še kaj naprej.

Slomščekove pesmi hoče na svetlo dati ptujski kaplan č. g. Mih. Lendovšek. Prosi torej, ako ima kdo ktere razen onih, ki so natisnjene, naj mu jih pošlje, da bodo zbirke popolnši. Veliki dedič milgosp. škof so izdajo dovolili.

Alojzija Lateau (r. Lató), znana devica v Bois d' Haine-u, kakor naznanjuje belgijski časniki, je na koncu življenja.

K prošnjam. Nevarno bolan učenik je z veliko priserčnostjo priporočen v bratovsko molitev, da se ozdravi, če je Božja volja, na priprošnjo Naše ljube Gospé presvetega Serca.

Dobrotni darovi.

Za novo napravo bolehnih v Ljubljani: Prejel gosp. K. Heidrih: Dobrovska fara po čast. gospodu Babniku 45 gld.

Za sv. Očeta: Po gosp. A. K. iz Vodice 3 gld. s prošnjo sv. blagoslova za zadnjo uro. — Iz Leskovc: g. F. J. 1 gl. A. in N. Koprivnik 2 gl.

Za afrikanski misijon: G. F. J. 1 gl.

Za sv. Detinstvo: G. F. J. 1 gl.

Za sv. deželo: G. F. J. 1 gl. — Iz Leskovca zbirke A. L. — Iz Čateža po čast. g. K. Hof. zbirke A. L. prejeli.

Za cerkev v Suši: Neimenovana družina v Ljubljani 25 gld.

Blagim čitateljem in slovenskemu občinstvu.

Dva lista na Slovenskem, ki sta cerkveno reč zagovarjala, sta nehala ob novem letu izhajati: „Glas“ v Gorici in „Kärntner Blätter“ v Celovcu. Nočemo preiskovati vzrokov, zakaj sta nehala moramo pa omeniti, da se katoliški listi premalo goreče podpirajo.

Kdor le malo vé, kako se časništvo piše, tiska in na svetlo daje, on vé ceniti veliki trud, ki je s tim sklenjen; z našim cerkvenim listom pa še prav posebno zaradi mnogih ozirov in pritežnost, ki jih marsikteri listi nimajo ali nečejo imeti. Zato je pa tudi od katoliškega občinstva pričakovati, da list podpira, če tudi včasih z nekoliko težavo in darežljivostjo. Želeli je, da bi se „Danica“ nekoliko bolj razširila, še zlasti zdaj, ko sta nehala izhajati una lista, naj bi se po unih krajih obilniše k „Danici“ obernali. V ta namen iskreno prosimo prečast. gg. duhovne, da bi z naročevanjem in razširjanjem naš cerkveni list goreče podpirali. Izmed družih vernikov pa zlasti prosimo ude bratovšine Naše ljube Gospé presv. Serca po Slovenskem, naj se zedini več udov, postavimo, po 4 do 8 ali še več, ter naj si „Danico“ naročijo; kateri pa jo zamorejo sami zase naročiti, je še bolj prav. Njih več skupaj bode čisto lahko pogrešalo tisto malo soldov, ki jih dajo na pol leta, list pa bode s tem v obširniše kroge koristil, in prihajalo bode več pomočkov, ter se bode ložej in koristneje vredoval. Ako se jih n. pr. deset skupaj „Danico“ naroči, plača vsak za pošiljanje po pošti le 24 kr. na pol leta; v Ljubljani le po 20. kr. — Naročiti pa se dá prav lahko, ker so povsod pošte. Pošlje se naročnina po poštni „nakaznici“: „Založništvu Zgodnje Danice v Ljubljani“ (pri Blazniku na Bregu), in pristavi se napis, kam in komu naj se „Danica“ pošilja. Kdor pa sam tega dobro ne vé, mu bodo njegov čast. gosp. duhovni pastir prav radi to zapisali ali tudi sami poslanje prevzeli. Tako potlej „Danica“ prihaja in nimajo nič več skerbí, kakor to, da jo pridno beró.

Ozirala se je „Danica“ do zdaj bolj na zunanje vsakdanje novosti — toliko ložej, ker je bilo toliko družih listov za domačo politiko po Slovenskem; odsihmal pa bode tudi domači pregled političkih reči obširniši ter bode občinstvu tudi v tem oziru bolj vstreženo.

Vredništvo.